

2. Грабовська С.І. Термінологічна компетентність майбутніх перекладачів: сутність, структура та шляхи формування. Професійна освіта: педагогіка і психологія, 2020. № 2 (21). С. 48-53.
3. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. Київ: Академія, 2021. 304 с.
4. Bowker L. Terminology and Translation. Handbook of Translation Studies. Vol. 1. Amsterdam: John Benjamins, 2010. P. 356-362.
5. Cabré M. Terminology: Theory, Methods and Applications: John Benjamins. 2003. 248 p.
6. Temmerman R. Towards New Ways of Terminology Description: the Sociocognitive Approach. Amsterdam: John Benjamins, 2000. 240 p.

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ СТАЛИХ ВИРАЗІВ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ

Медведєва Ксенія

Кафедра японської мови та перекладу

Факультет східних мов

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Україна

Східні країни віддавна приваблювали своєю таємничістю, непізнаваністю, завуальованістю. Не була винятком і Японія. В розумінні європейців це була просто країна висхідного сонця, самураїв, сакури та незрозумілої, на перший погляд, занадто складної мови та дивної культури. І думка потрапити туди видавалася напрочуд чудернацькою і майже нездійсненною. Проте, плин часу та розвиток технологій сприяли блискавичним змінам життя та задоволенню потреб суспільства. Як результат, зараз ми всі перебуваємо у круговерті подій, новин, інформації. Та цікавість до східних культур і мов продовжує набирати обертів. Зокрема, спостерігається зацікавленість молодого покоління у перегляді аніме та драм, з'являється бажання переглядати улюблені сюжети не лише в перекладі чи з субтитрами, а в оригіналі. Що і спонукає багатьох до вивчення японської мови. До того ж студенти вбачають майбутні перспективи, планують пов'язати професію саме з цією східною мовою. І вже на початковому рівні вивчення японської мови зустрічаються сталі вирази, до яких потрібно звикнути, які потрібно усвідомити, пропустити через себе, прийняти та навчитися володіти.

Складність часто виникає через структуру самого виразу. Адже часто їхнє значення є переносним чи метафоричним, сформованим історично, виникло на базі характерного японській мові різнорівневого спілкування та форм ввічливості.

Задача викладача – легко та зрозуміло подати матеріал з метою реалізації навчального, пізнавального, розвиваючого і виховного аспектів [1]. Головна

задача – засвоєння здобувачем освіти сталих виразів та вміння їх коректно застосувати.

Розглянемо детальніше кожен із вищезазначених аспектів.

В рамках навчального аспекту ми вбачаємо оволодіння студентом сталими виразами як інструментом для реалізації міжособистісної комунікації у кожному з основних видів мовної взаємодії, а саме: письмі, читанні, аудіюванні, говорінні. Наведемо декілька прикладів. お名前は？ onamae wa? як вас звуть?; お元気ですか ogenkidesuka як справи?; おいくつですか oikutsudesuka скільки вам років?; 日本語ができますか nihongo ga dekimasu ka чи володієте японською?; お願いします onegaishimasu будь ласка (прохання); そうしましょう sō shimashou давайте так і зробимо; しかたがありません shikata ga arimasen нічого не вдієш; それは いけません sore wa ikemasen так не годиться; よかったら... yokattara якщо не заперечуєте/ якщо вас влаштує; 申し訳ありませんが mōshiwakearimasenga пробачте, але...; わかりました wakarimashita зрозуміло; どのくらいかかりますか dono kurai kakarimasu ka скільки триває?/ скільки коштує?; どうしましたか dō shimashita ka що трапилось?; これでいいですか kore de īdesu ka так правильно?/ так добре?/ чи правильно я роблю?; どうでしょうか dōdeshou ka як щодо того, щоб...; ちょっとお願いがあるんですが... chotto onegai ga aru ndesuga... маю до вас прохання; ありがとうございます arigatōgozaimasu дякую; どういたしまして dōitashimashite прошу; 目が覚める megasameru прокинутися; 気が付きます kigatsukimasu помітити, звернути увагу; 無理をします muri o shimasu марно старатися; お茶をたてます ocha o tatemasu приготувати зелений чай; 規則正しい生活をします kisokutadashī seikatsu o shimasu вести правильний спосіб життя; 手に入れます te ni iremasu отримати, дістати.

У пізнавальному аспекті ми вбачаємо розширення світогляду студентів щодо культури Японії. Також важливість даного аспекту у самовдосконаленні та саморозвитку здобувачів освіти. Сюди можемо віднести такі сталі вирази. ごめ ンください gomenkudasai вибачте/ чи є хто вдома?/ дозвольте увійти; どうぞお 上がりください dōzo oagarikudasai заходьте, будь ласка (дослівно “підніміться”, так як у старих японських будинках потрібно було подолати своєрідну сходинку, щоб зайти); 行っ て きます ittekimasu я ненадовго вийду (та повернусь); 行っ て ま い り ます itte mairimasu я ненадовго вийду (та повернусь); いっ て い ら っ し ゃ い itte irasshai щасливої дороги (дослівно з граматичної точки зору “ласкаво просимо назад після того, як підеш”); た だ い ま tadaima я вдома; お 帰 り な さい okaerinasai з поверненням; 気 を つ け て く だ さい ki wo tsukete kudasai бережіть себе; 頭 と 体 を 使 う よ う に し て い ま す atama to karada o tsukau yō ni shite imasu намагаюся бути у формі (розумово та фізично); 失 礼 し ます shitsureishimasu перепрошую; す み ま せん sumimasen вибачте.

В основі розвиваючого аспекту – залучення різних видів пам’яті, зосередження уваги, розвиток мовленнєвих навичок, вміння комунікувати, формування основ міжкультурної комунікації. На нашу думку, даний аспект

впроваджується через наступні вирази. 少々お待ちください shōshōomachikudasai трішки зачекайте, будь ласка; お待たせいたしました omataseitashimashita вибачте за очікування; いろいろご協力くださいました iroiro go kyōryoku kudasaimashita всіляко допомагали; 最後にひとことよろしいでしょうか saigo ni hitokoto yoroshīdeshou ka дозвольте сказати декілька слів; どちらさまでしょうか dochira-samadeshou ka з ким я розмовляю?; お先にどうぞ osakini dōzo ви перший (ша), прошу/ після вас; お先にしつれいします osakini shitsureishimasu перепрошую, що я перший (ша); お疲れさまでした otsukaresamadeshita дякую за роботу; ご苦労さま gokurōsama дякую за роботу; お大事に odaijini одужуйте; すみません。お願いします Sumimasen. Onegaishimasu дуже люб'язно з вашого боку, дякую; いかがですか ikagadesu ka як щодо.../Дозвольте запропонувати...; ほんの気持ちです hon'nokimochidesu це лише дрібничка/ не варто подяки; そろそろ失礼します sorosoro shitsureishimasu вже час іти (коли в гостях); 乾杯 kanpai будьмо!; 何でもチャレンジする気持ちが大切なんです nan demo charenji suru kimochi ga taisetsuna ndesu важливо гідно приймати виклики життя; 本当に助かりました hontōni tasukarimashita ви мене дуже виручили; 楽しみにしています tanoshiminishiteimasu з нетерпінням очікую.

Виховний аспект зорієнтований на розвиток культури спілкування, дотримання правил, норм і традицій спілкування японською мовою, повага до співбесідника, сприйняття його світу, реалізація соціалізації. Розпочинаючи знайомство, вживаємо 初めまして hajimemashite дозвольте представитися. У постійному вжитку усталені фрази привітань, такі як おはようございます ohayōgozaimasu добрий ранок; こんにちは kon'nichiwa добрий день; こんにちは konbanwa добрий вечір; お休みなさい oyasuminasai на добраніч; さようなら sayōnara до побачення. Перед їжею いただきます itadakimasu із задоволенням скуштуую/приємного апетиту, а після їжі ごちそうさまでした gochisōsamadeshita все було дуже смачно. Існують вирази, які передають глибинні смисли високорозвиненого суспільства, в якому повага до співбесідника посідає чи не найголовніше місце. これからお世話になります korekara osewaninarimasu надалі сподіваюсь на вашу підтримку; これからもよろしくおねがいします korekara mo yoroshiku onegai shimasu і надалі, будь ласка, опікуйтесь; どうぞよろしく (お願いします) dōzo yoroshiku (onegaishimasu) приємно познайомитися; こちらこそよろしく (お願いします) kochira koso yoroshiku (onegaishimasu) навзаєм; どうぞお元気で dōzo ogenkide бажаю вам усього найкращого; よろしくをお伝えください yoroshiku o otsutaekudasai передайте вітання, будь ласка; いろいろご協力くださいました iroiro go kyōryoku kudasaimashita ви мені всіляко допомагали; 心から感謝いたします kokorokara kansha itashimasu щиро дякую за все [2, 3, 4, 5].